

9.

MLADOST

Mestna hranilnica ljubljanska

[Gradska štedionica]

v Ljubljani, Prešernova ulica.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA nad 120 milijonov dinarjev.
SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen!



Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

NOVA ZALOŽBA

R. Z. Z. O. Z.

Ima v zalogi vsakovrstne pisarniške, šolske knjige, zvezke, risalne priprave v največji izbiri za tehnike in inženirje, vse najnovejše knjige svoje in drugih založb, tudi nemške in francoske.

Sprejema naročnino na tu- in inozemske knjige in liste.

Edino združno podjetje te stroke v Sloveniji!

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, podobne, molitveniki, svetinje, devocionalije itd.

Svoji k svojim!

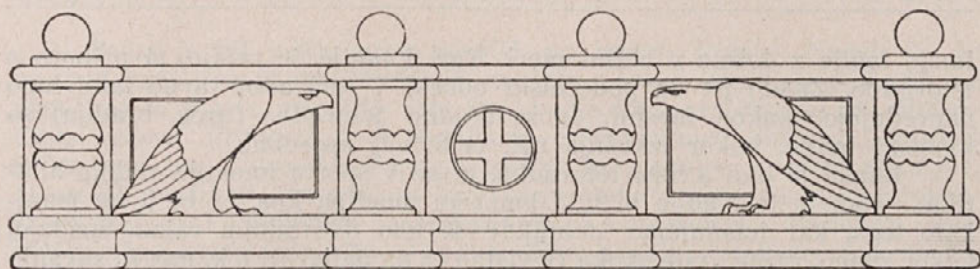


L. Mikuš

Ljubljana
Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solnčnikov in izprehodnih palic.

Popravila točno in solidno.



LETNIK XVIII
ŠTEV. 9



MLADOST



LETO 1925
SEPTEMBER

Čemu na kmetih telovadba!

J. J.

Znano je in ponovno se dogaja, da se zoper nameravano ustanovitev telovadnega odseka v kakem kraju na kmetih pojavi od strani kmetskega ljudstva samega toliko ugovorov in pomislekov, da se marsikje že ob prvem početku izjalovi vsak poizkus začeti kakorkoli z organiziranim telovadnim delom. Vse to je tudi vzrok, da je danes pri nas še zelo veliko vasi in tudi večjih krajev, ki nimajo telovadnega odseka. Ljudje namreč pravijo: »Saj na kmetih ne rabimo telovadbe, ko telovadimo vendar dovolj skozi vse leto po njivah, travnikih, gozdovih, doma in vsepovsod! Čemu te novotarije! Kdor nima od dela proč obrnjenih rok, ima prilike dovolj natelovaditi se do dobrega prav sleherni dan!« Tako govore in protestirajo zoper »novotarije«. Toda vprašanje je, ali je v resnici temu tako! Ali ima tako govorjenje v resnici kako podlago?

Samo na sebi je sicer na eni strani res, da ljudje, ki iz leta v leto, dan za dnem, pozimi in poleti, doma in zunaj doma, gibljejo v delu svoje telo z vsakovrstnimi »telovadnimi vajami«, ne rabijo novega, še posebnega telovadnega gibanja. Sekira pozimi, cepec in kosa poleti, plug in motika spomladi, in potem še živina, ki niti v nedeljo ne pusti praznika celega. Torej telesnega dela dovolj! In mnogo tega dela je tako napornega, da bi ga v telovadbi izvežbani in v sportu izurjeni meščan težko uspešno izvrševal! In vendar je na drugi strani resnica, da čisto gotovo potrebuje telovadbe kmetski človek prav tako kakor mestni. Kdo ne ve iz lastne skušnje ali morda ni čul ali bral o tem — tudi v našem listu se je ponovno o tem bralo! — da stane pri vojakihi kmetskih fantov z dežele, ki so pa navadno po telesu močnejši in vztrajnejši, mnogo stvari veliko več truda kakor mestnih. Manjka jim namreč tistega, kar je telesno šibkejši mestni človek prinesel s seboj: spretnosti. Da smo s spretnostjo ali gibčnostjo pri kmetskih fantih zelo na slabem, vemo vsi. Mnogo je namreč opravil v človeškem življenju, ki v veliki meri zahtevajo spretnosti, ki pa ji mlad kmetski fant povečini ni kos. In zato je tu telovadba, ki je pred vsem namerjena na izvežbanje spretnega človeka.

Često slišimo besedo o »okornosti« kmetskih fantov. Ta okornost ima svoj vzrok v težkem kmetskem delu. Ni sicer nikomur v sramoto, a prav je, in v interesu kmetskih fantov samih, da tudi ta govorica izgubi svojo podlago. Ni to težko! Ravno z dnevnim telesnim delom si kmetski fant ustvarja predpogoj, da lahko postane dober telovadec; kajti tega, kar pri današnji mladini v mestih tako zelo pogrešamo, telesne moči namreč,

imajo fantje z dežele v obilni meri. Kar ti fantje še rabijo, si pribore s telovadbo. Znano je, da podeželski odseki v telovadbi ravno tako lepo napredujejo, kakor mestni. In za orodno telovadbo (drog, bradlja) so kmetski fantje, kakor izkušnja uči, celo bolj sposobni.

Enako je tudi s tisto telovadbo, ki se v sportu imenuje »lahka atletika«. Tudi te telovadbe bi bila kmetska mladina kos, če bi ji ne manjkalo tega, kar imenujemo »tehnika«. K tem telovadnim vajam spadajo, kakor znano, razne vrste skoka (v višino in na daljavo), tek, met in suvanje. Čeprav tek za kmetskega človeka ni nič neznanega, se vendar tak fant v teku, če ga vzamemo v telovadskem smislu, prav slabo obnese. Enako je pri skoku. Skok v daljavo in skok v višino ne igrata pri kmečkem delu skoro nobene vloge, in vendar zahtevamo danes od vsakega fanta, da doseže vsaj gotovo višino pri skoku in da preskoči vsaj 3 metre širok jarek. Tudi metanje krogle ali suvanje kock iz kamna so telovadne vaje, ki bi se kmetski fant zanje lahko zelo usposobil, če bi jih gojil in si zanje pridobil potrebne tehnike.

Že iz tega je jasno, da telovadba za kmetsko mladino ni nepotrebno tratenje časa, temveč je šola za tisto telesno spretnost in gibčnost, ki je kmeski fant nima in jo marsikje tako zelo pogreša. Telovadba ima s svojimi vajami namen doseči telesno spretnost. Zato goji vse vrste telesnih vaj, da nobena mišica telesa ne ostane neizurjena. Kmetsko delo je gotovo samo na sebi telesno gibanje, ni pa telesna vaja v tem zmislu, kakor jo smatra telovadba.

Telesni spretnosti pa odgovarja tudi človekova lastna osebnost. Z veseljem pogledamo fanta, ki je prišel od vojakov. Vidi se mu, da mu je vojaška služba koristila, bil je v šoli telesne spretnosti. Kakor preustrojen je. (Zlasti pred vojno je bilo to očito!) V isti meri nam ugaja fant, ki je telovadec. V šoli telesne spretnosti se je tudi njemu preobrazila zunanost. In ker je telovadba v odseku mnogo bolj ugodna šola od vojaške, na človeka tem ugodneje vpliva in kar je več: tistemu, ki v vojaški službi še ni bil, utira pot in mu je prijetna spremljevalka v tujino.

In še nekaj je pri telovadbi. Telovadba ni samo šola za spretnost telesa, ni samo zelo primerno mladinsko razvedrilo ali zabava, ni samo potrebna za razvoj in zdravje telesa, telovadba je najboljšo sredstvo za vzgojo krepke volje. V telovadnici se kujejo značaji, zakaj prav urejena telovadba zahteva discipline, odločnosti, poguma, samopremagovanja, ponižnosti, pokorščine, sploh vsega, kar kuje značaj. In to je vrednost telovadbe! Vsega spoštovanja vredno sredstvo je za dosego harmonije med dušnimi in telesnimi silami in močmi.

Tega hočemo v današnji razruvani dobi: ljudi, ki vedo, kaj je dobro in kaj slabo, ljudi, ki se ne zamajajo ob vsakem vetriču javnega mnenja, ljudi, ki se zavedajo, kaj dolgujejo Bogu, sebi in bližnjemu, ljudi, s katerimi naj se prerodi današnji svet. Tega hočemo! Zato proč s predsodki in pomisleki! **P o t r e b n a** je ta »novotarija«.

Lilija mogota.

Dr. Ivan Pregelj.

(Slovenske legende drugi del.)

IX. Slovenske legende iz leta 1925.

V dneh, ko je zakraljevala nebeška Mati na Brezjah osebno kot preprosta romarica, se je zgodilo po Slovenskem veliko prečudnega. Čujete, kaj se je zgodilo!

Tedaj je bil nekje učen gospod, po imenu Francé. Nadelj pa so mu bili tudi ime »botra Marijinih družeb«. Zakaj, nisem zvedel. To pa vem, kaj se mu je pripetilo tiste dni, ko je imel predavanje pri fantovskem večeru. Predaval je o Marijinem češčenju med Slovenci. Navedel je za prvo vse slovenske Marijine cerkve in cerkvice z imeni slikarjev, ki so jih poslikali. Navedel je kot drugo vse Marijine knjige v slovenskem jeziku: Pohlinovega »Marijanskega Kempenzarja«, Baragovo »Počeščenje in posnemanje«, Andoljškovo »Zlato krono«, Jeranove »Šmarnice«, Volčičevo »Marijo, zgodnjo danico«, vimperško »Marijo varhinjo«, inšpruško »Marijo vedne naše pomoči«, Stojanovo »Marija rožen cvet«, Bartolovo »Hojo za Marijo«, celovško »Zgodnjo danico«, Kastelčeve »Bratovske bukvice«, Kerčonovo »Ave Marijo«, Žgurjevo »Mater dobrega sveta«, Križaničevo in Marešičevo »Lurško Mater«, Stritarjev »Živi roženkranc«, Škufčeve »Šmarnice« in še vse Šmarnice, ki jih je nabral profesor dr. Jerše ... Kot tretje je navedel »boter« še vse slovenske pesnike in skladatelje Marijinih pesmi: škofa Hrena, očeta Rogerija, Repeža, Prešernovo romanje na Šmarno goro, Stritarjeve tri sonete, Levstikovo »Grešnikovo«, Virkove, Potočnikove, Elizabetine in Sardenkove; Gregorja Riharja, Nedveda, Foersterja, Sattnerja, Premrla in Kimovca in Pogačnika ... Dobro uro je našteval ime za imenom. Nevidna je bila navzoča sveta Mati. Pa ko je končal govoriti učeni gospod, se je zgodilo, da se je oglasilo v sosedni sobi nekaj otroških grl in zapelo: »Češčena bodi, o Marija ...« Nebeški Materi se je hotelo zdeti, da je stara pesem iz otroških ust neskončno več povedala kot učena »botrova« razprava. Predavatelj sam pa tega ni vedel. Izvedel je ponoči v sanjah. Mati božja se mu je prikazala in povedala:

»Gospod France! Eno slabost imaš! Ljubiš knjige, pa jih le bolj zaradi lepih platnic!« — — —

Še druga, podobna zgodba se je pripetila modernemu slovenskemu marijanskemu pevcu. Tudi pevec je sanjal in se mu je v sanjah razodelo:

»Slaviš v vseh merah in kiticah. Zaljubljene trubadurje si prekosil z bogastvom Meni namenjenih vezilnih verzov. Pa, glej! Nisem »kraljica srca«, nisem ničemurna. Vedi eno! Kdor najgloblje ljubi, molči. Moli Me nemo!«

Pobožnemu in skromnemu pevcu v predmestni gostilni, kjer si je med pijano družbo služil težek družinski kruh, pa se je zgodilo takole:

Odpel je svoje neumne kuplete, a je videl, da jih bo moral še enkrat, preden se mu nabere toliko darov, da bo mogel nasititi šest otrok in bolno ženo. Ko je pel najrazudanejši kuplet, mu je presunila žalost srce. »Ne.« je rekel sam pri sebi, »danes sem kvantal dovolj. Kruha bo nocoj doma pol manj, pa bom zmolil zato z otroci ves del rožnega venca.« Tako je mislil in prestal peti in šel. Ko pa je pri peku iztresel svoj denar, kako je strmel. Videl je, da plačuje s srebrom in zlatom ...

* * *

— Tiste dni je napisal neki časnikar v slovenskem jeziku knjigo, kakoršne naše ljudstvo še ni bralo. Bila je od prve do zadnje strani strašno zasmehljivo brbljanje o materi Mariji iz Nazareta. Tajila je grozotno vse, kar ljubi in bo ljubilo pravo slovensko srce. Tajila je brezmadežno Marijino spočetje, tajila devičanstvo božje Matere, tajila njeno slavo in jo prikazovala kot versko zablodo; imenovala je Mater in Devico, »Astarto in Venero krščanskega veka«. In še je knjiga proslavljala Pramater, plodnost, utelešno slo, Mater Meso, ki se je po ženi vtelesilo v Duha, ki mu je ime: Razum. Zadnje besede v knjigi so se glasile: »Proč, z materjo iz

Nazareta! Verujmo v Ženo, rojeno iz žene po volji moža in za moža, ki hoče iz svoje in ženine sle živeti sebi, času in domovini! Slava ti Žena, slava ti, ki so te temni vekovi zvali: vlačugo! Proč s pravo vlačugo, z nemarno iz Nazareta! Slava pravi Materi, naši Ženi!«

Tisto uro, ko je knjiga šla v stroj, je nesrečni pisec ostudne knjige znorel, ustrelil lastno ženo in otroka in se obesil...

(Dalje.)

Moj sklep.

Škender.

*Večer ugaša za večerom
in jaz še vedno božjih zvezd ne slušam
in jaz še vedno tuje lučke skušam...*

Naprej ne smem! —

*Glavo bom tiho sklonil v svojo dlan
in odpočil...,
potem pa zaživel v najlišje bom življenje
kot smrt krepák in kakor bojni voj volján...*

Dom tudi za Orle.

Dr. Gr. Rožman.

V Ljubljani na Zrinjskega cesti števil. 9 stoji nova stavba — nova tudi po svojem neobičajnem a visoko umetniškem slogu: D o m d u h o v n i h v a j. Do 30 ličnih, preprosto a okusno opremljenih sobic, skupna obednica in dvorana kot predavalnica so v tem poslopju, ki je namenjeno resnemu premišljevanju v popolni tihoti in samoti.

Dne 24. avgusta zvečer so se kot prvi zbrali duhovniki na tridnevne duhovne vaje; 31. avgusta so sledili organisti, 5. septembra možje, 10. oktobra pridejo akademiki, in tako naj bi se nadaljevalo celo leto teden za tednom: en stan za drugim, možje in mladeniči, naj bi prihajali v to najbolj preizkušeno duhovno šolo, na ta prepotrebni tečaj, na katerem se obravnavajo najvažnejša in najsvetejša vprašanja vsakega pasameznika.

Ta dom duhovnih vaj je tudi vaš dom, bratje, in sicer je v prvi vrsti za vas, ker v njem je šola resnično značajnega, plemenitega življenja, šola pravih katoliških mož.

Pa saj smo že doma vsako leto opravili duhovne vaje, čemu naj hodimo v Ljubljano, kjer več stane? Da, doma! Pa v sredi vsakdanje raztresenosti in vsakdanjih skrbi, zato ni bilo mogoče zbrati vseh duševnih sil za važna razmišljanja, ki naj popolnoma preuredijo vaše življenje. V samoti, ločen od vsakdanjega dela in raztresenosti, od doma in poklica, se more človek še le prav poglobiti v temeljne resnice sv. vere, na katerih naj stoji njegovo življenje in delovanje. Izkušen vodnik predlaga resnice v premišljevanje, te pelje po poti, ki jo je sv. Ignacij Lojolski prvi prehodil in dospel po njej k svetosti, in po kateri so stotisoči prišli do notranjega miru in jasnosti v vseh težavnih vprašanjih svojega življenja. — Svoj začetek in cilj ter pot do cilja spoznaš v duhovnih vajah

jasno; svojo dosedanjo pot premisliš, da vidiš, li vodi proti cilju ali ne. Kot vzor, kateremu naj slediš v neugasljivi ljubezni, se ti pokaže slika Odršenikova, po kateri skušaš preustrojiti sebe. Ko si slišal v predavanju te resnice, jih sam v svoji sobici nemoten premišljaš, dokler jih popolnoma ne razumeš in uporabiš na svoje razmere ter napraviš primerne sklepe za bodočnost. Samota in tihota te že sameposebi vodita k Bogu, tvoja duša neprestano občuje ž njim v iskreni molitvi, kakršne dotlej še ni občutila.

Taki trije dnevi prerodijo in prenovijo človeka, umirijo ga, dajo mu jasno smer. Kakor prideš iz dobrodejne kopeli telesno prenovljen, poln moči in gibčnosti, tako te duševna kopel samotnih duhovnih vaj prenovi in okrepi za lepše in mirnejše življenje.

Ravno zato, ker Orli po vsej zamisli svoje organizacije stremijo za tem, da naredo iz sebe plemenite, značajne katoliške može, bodo najpridnejše uporabljali prvi Dom duhovnih vaj, da opravijo v njem tridnevne duhovne vaje v tihoti in samoti pod vodstvom izkušenega duhovnega očeta, in tako najhitreje dosežejo svoje vzore.

Kajpak, stroški so združeni s takimi duhovnimi vajami. Okrog 40 Din dnevno bo stalo in pa vožnja v Ljubljano in nazaj še povrh. Pa kakor si za naše izlete, za pota k tekmami itd. znamo prihraniti denar s tem, da pravočasno varčujemo v nepotrebnih izdatkih, tako bomo začeli zbirati denar tudi za tridnevne duhovne vaje. Takoj začnite nalagati v Čebelico — ker v zimskih mesecih boste bratje imeli največ časa za duhovne vaje — v Ljubljani pa denar dvignete, preden prestopite prag doma, v katerem najdete mir, jasnost in srečo. Kateri odsek bo začel?

Ali res ni zapazila . . . ?

Otokar Janez.

Takole mi je pripovedoval star, častiljiv mož:

Bil sem še šolar, ko mi je umrla mati. Ž njeno smrtjo se je vselilo v našo hišo uboštvo. Marsikateri dan sem šel brez večerje spat, o malici pa sploh ni bilo govora. Nekaj let je minilo, da se je oče zopet opomogel in spravil gospodarstvo v red.

V tistih časih sem doživel marsikaj, česar nikoli ne pozabim. Uboštvo mi je odpiralo pogled za opazovanje reči, ki jih navadno otroci ne vidijo. Saj mi je venomer ležalo na prsih kot mora in mi dušilo veselje in otroško prostodušnost. Ni me toliko morilo pomanjkanje samo na sebi, saj sem bil vzgojen za trpež, toda tega nisem mogel prenašati, da bi drugi vedeli: ubog je, nima, ne more . . .

Nekoč nas je katehet povabil na izlet na goro. Nič ne bo stalo, samo krepak zaloga malice naj vsakdo vzame s seboj, tako je rekel. Vsi smo prikimali. Jaz sem vedel, da za svojo malico zastoj prikimavam. Toda opustiti izleta — nisem hotel.

Pot ni bila dolga. Vsak je imel s seboj zavojček ali vsaj natlačen žep. Tudi notranji žep mojega suknjiča je bil napet — velik kos papirja sem bil potisnil vanj. Vsak je lahko mislil, da so notri dobrote za želodec . . .

Prišli smo na goro. Otroškega veselja zvrhana mera! Gospod katehet je odredil pod grmom oddih in okreptilo . . .

Vso pot sem se sukaj bolj zadržal, da bi vzbudil kolikor mogoče malo pozornosti. Zdelo se mi je, da imam srečo. Nihče se ni mnogo zmenil zame. Tako sem upal, da se mi bo tudi o priliki »pojedine« vse gladko izteklo. Dal

sem si nekaj opravili pod grmom — menda sem kopal polže — tako zavoljo lepšega sem pa tiščal kepo papirja pod pazduho. Preden so otroci dobro začeli olupati svoje priboljške, sem bil jaz že za grmom...

Ondi je bujno cvetel bogat šipek. Zagledal sem se v njegove nežne rdečkaste cvete in vdihaval bohoten vzduh, ki je vel iz cvetočega grma. Otroške razposajenosti onkraj nisem slišal, samo na kateheta mi je pazilo uho, če me morda ne pogreši. Nič! Brez vsake slutnje se je zabaval z otroci.

Naenkrat sem se zdrznil. Nekaj šipkovih cvetov, ki sem jih smukal med prsti, mi je skoraj padlo iz rok. V licih sem začutil vročino.

Sosedova Metka je stala ob meni in mi je rekla: »Tevže, daj mi cvetja!« Stegnila je levico po cvetju, z desno je držala ob ustih lep in debelo s sirovim maslom namazan kos kruha in ga je krepko grizla.

Nisem se odzval. Trepetal sem, da naju katehet pogreši in odkrije moje — ubožstvo. Metka se ni dala spraviti v zadrego. Dejala je: »Saj si lahko sama



Orlovska družina pri Sv. Heleni

naberem.« Stopila je tesno k meni, da mi je vonj maslenega kruha vsiljivo udaril v nos in precpil vonj cvetočega grma...

Lomila je nežne vršiče, grizla v kruh in govorila s polnimi usti. Pravila mi je, da ima šipkove cvete posebno rada in take reči. Stal sem poleg nje, da ne vem kako. Metka je bila lepa deklica — malo let pozneje so se topli zavoljo nje — in jaz sem imel takrat dvanaest let in trinajstega pol, toda kaj mi je bilo za Metko in njena gladka ličeca? Ali da je tako lahkega srca drobila ob meni dehteči kruh, temu se nisem mogel dovolj načuditi. Ali res ni prav nič opazila, kako je z menoj in zakaj sem sam za grmom? Ali je morda le zapazila, pa je spoznala mojo bojazen in se je iz fine obzirnosti do mene tako ponaredila? Zakaj resnica je, da sem rajši ostal brez malice, nego da bi mi bila Metka dejala: ubožec, nič nimaš, na mojega kosa pol —

»Metka!«

Tovarišica jo je poklicala in katehet je ponovil klic.

Odhitela je in jaz za njo, da bi me morda ne izdala. Tako čudno vprašujoče naju je pomeril katehet. Zopet mi je vstala skrb v duši. Pa mi je

prišla rešilna misel: papirnato kepo izpod pazduhe sem vrgel predse in sem jo brcnil daleč po bregu navzdol. Potem sem se pomešal med otroke. Drug za drugim so ponovili moj nogomet, ko so imeli prazne papirje...

Metka se je tako prostodušno vedla med otroci, da so katehetovi vprašujoči pogledi kmalu ponehali. Lahen sum, ki mu je vstajal v duši, je izgubil vsako oporo. Jaz sem bil Metki hvaležen, da me ni z najmanjšo neprevidnostjo izdala. Zopet in zopet je pa grebla moja misel: Ali res ni nič zapazila...?

Od takrat so potekla dolga leta. Metka je bogata gospodinja. Kolikorkrat se spomnim nanjo, vedno se vprašujem: Ali takrat za grmom res ni nič zapazila...? In če vidim, kako malo obzirnosti imajo pogosto ljudje do trpljenja soljudi, se nehote zopet sprašujem: Bog ve, ali res takrat Metka ni prav nič zapazila...?

Pesem o molitvi.

Skender.

*V moč lihe molitve
bi hotel vkovati tvoje žejno srce,
o brat,
ki iščeš Boga in iščeš vrnitve.*

*V molitvi spi čudovita moč
iz one presive darnine,
ko je večnost poljubila mrtev čas
in je iz tega poljuba kánila zemlja
— kapljica Njene moči in jasnine —.*

*V molitvi spi čudovita moč
iz one presrečne darnine,
ko je naš Oče zabrenkal najlepši akord
na citre življenja in je veseljstvo
drhtelo še v prvem objemu Njegove miline.*

*Tiho, kot misel dušo prevzame
in jo zaziblje v najglobljo prostost,
bo vse tvoje žitje prevzela,
žil boš in pil boš iz nje
vseh lepih sladkosti najlepšo sladkost. —*

*Ajmo, ajmo na ceste in na razpotja širom svetá,
ajmo in glasno zakličimo hromcem in slepim:*

*O vi vsi, ki iščete goro Tabor in ljubo veselje,
zložite svoje šotore za zadnjo romarsko pot:*

V lihi molitvi je naša sreča doma! —

Flegmatični temperament.

Otokar Janez.

Bilo je o priliki Mladinskih dni lansko leto v Mariboru. Med predavanjem v polni dvorani sem bil na galeriji in se oziral po poslušavcih. Nenadoma počí tam v ozadju spodaj velika šipa in kosci zažvenketajo po tleh. Vseh oči — tudi moje — se obrnejo v tisti kot.

Kaj je bilo? Na stekleni pregraji je udobno slonel mlad poslušavec in je pozabil paziti na svoj trdi komolec. Ta se je uprl v steklo in — pok!

Nezgodá je bila, vendar smo se morali smejati. Nesrečni fant ni niti z očmi trenil, ko je zažvenketalo poleg njega, in se ni niti za las odmaknil od ograje. Slonel je čisto mirno naprej in gledal s tako mirnim začudenjem na nas, kot bi hotel reči: Prismode, čemu se razburjate za tako malenkost —?

Poleg mene je vzkliknil nekdo: Ta ti je pa resničen flegmatik!

Tudi jaz sem na tihem pritrdil. Dečko je s svojim vedenjem v tako resnem trenutku pokazal, da je ta naslov zaslužen. Sedaj nam ne bo težko najti nekaj splošno veljavnih potez flegmatičnega temperamenta.

Flegmatik počasi sprejema vtise zunanjega sveta, pa prav tako počasi tudi nanje reagira. Zato je v vsem bolj polževih lastnosti. Počasi se daleč pride, to je vrhovno načelo njegovega življenja. Le razburjati se nikar, to mu je višek filozofije. Le pomislimo, kako bi sangvinik odskočil od razbitega stekla, flegmatik pa...

Njega spraviti s tira je umetnost. V veselih urah, ko drugi kakor mlade mačice skačejo in se igrajo, jih on gleda kot mačka svoje živosrebrne mucke. V žalostnih urah, ko se vse solzi okoli njega, se drži flegmatik kot mož, ki mu je umrla žena — edina ovira do nove poroke.

Sočutje s tujo nesrečo mu je precej tuje. Za lastno udobnost in komodnost je pa zelo navdušen. Če mu prideš s kakim predlogom za to ali ono napravo, ti odgovori: Res, dobro bi bilo! Več pa ne boš zvedel od njega. Vsakega resnega napora se boji, podjetnosti iščeš pri njem zastonj. Prav zato, ker se večinoma počasi kreta, zraven pa ljubi dobro jedajo in pijačo, je navadno dobro rejen in okroglih lic. K temu pripomore tudi notranja umirjenost, zakaj jeze flegmatik ne pozna, glave si ne beli rad — zato ima pa želodec dovolj časa za mirno in temeljito prebavljanje.

Družčine flegmatik ne išče posebno, pa se je tudi ne ogiba preveč. Velikih zahtev pa ne stavi na soljudi.. Bolj ko ga pri miru puste, bolj je zadovoljen ž njimi. Pri skupnih igrah ni strasten, pač pa pogosto vztrajen soigravec, zlasti če ne zahtevajo telesnega napora. Če je pa igra taka, da jo zmore šele v potu svojega obraza, te flegmatik mnogo rajši od strani gleda nego bi ti pomagal.

Flegmatični temperament torej po vsem tem ni ravno simpatičen. Za kladaste značaje se ne moreš ogrevati. Toda z druge strani je treba zopet reči, da ni bolj srečnega temperamenta ko je flegmatik.

Kdo bi mu ne zavidal njegove umirjene premišljenosti? Kdo bi ne občudoval v trenutkih največjih zmešnjav njegove neverjetne hladnokrvnosti? Zgodi se, da vsi okrog njega izgube glavo, on pa ostane miren, pregleda položaj kot bi se nikamor ne mudilo, ga presodi in z veliko bistroumnostjo reši iz zadrege sebe in tovariše. Mnogo bolj mu deuje razum nego srce, kri, čustvovanje. Zato je njegova notranjost večinoma suha, mrzla, pusta in prazna. Temu nasproti pa zna biti o pravem času hladen in preudaren računar.

Naj navedem dva zgleda, ki ju berem v že omenjenem Ave Maria-koledarju.

Zgodba Egiptovskega Jožefa. Bratje zapazijo, da prihaja Jožef, razburijo se in kričijo: Glejte, sanjavec gre! Kri jim zavre v silni jezi in govorijo drug drugemu: Ubijmo ga in vrzimo v stari vodnjak! Bomo videli, kaj mu pomagajo njegove sanje!

Med temi vročekrvnejši je pa bil eden flegmatik, brat Ruben. Hladnokrvno je presodil položaj, previdno vplival na brate in jih polagoma pomiril. Kako na mestu je bila Rubenova hladna preudarnost, se je pozneje več ko dovolj pokazalo...

Nemškega modroslovca Kanta je nekoč napadel mesarski pomočnik z nožem. Če bi se bil mož razburil in se pričel braniti, gotovo bi bilo po njem. Toda ostal je popolnoma hladnokrven in je rekel napadavcu: Kolikor vem, danes ni klavni dan, temveč šele jutri. Ta flegmatični odgovor je tako vplival, da je pomočnik povsili nož, se opravičil in odšel.

Kaj bi napravil v takem primeru sangvinik?

Pod tropičnim solncem.

Franc Pengov.

Globoko doli v osrčju Afrike se godi naša zgodba — južno od Egipta, kjer ima Nil svoje kraljestvo in se lahko širi, kolikor se mu le zljubi. Tam je toliko drevja in grmovja, da bi človek komaj verjel, in redke, krasotne cvetlice, trava pa visoka tako, da izgine v nji celo slon. Gozdovi so neizmerni, nihče jih še ni prehodil. In živali so tako velike in čudne, kakor jih vidimo pri nas samo po menažerijah. Nad vsem tem pa blešči solnce tako žarno, da bi imele pri nas počitnice vse šole, ko bi se zgodilo kaj takega. Kadar pa dežuje, šumi voda izpod neba kot slap, z dežnikom bi se le osmešil, v trenutku bi bil premočen do kože.

Tisti dan, ko se začenja naša povest, je bilo videti sicer vse nekako turobno in slabe volje. Na drevju je viselo listje navzdol, cvetlice so bile zvenjene in trava suha. Živali so bile poskrite krog in krog, niti ena se ni ganila; Nil je valil le malo vode seboj in bil je rumen kot Japonec ter prav črnega obraza.

Gori v vrhu mogočnega figovca (smokvinega drevesa) je sedel mlad štrk (štoklja) in se oziral naokoli. Tudi on ni bil vesel. Bil je prvokrat čez zimo v Afriki in vsi njegovi tovariši so bili ravnokar odleteli proti severu. Seveda bi bil šel tudi on rad z njimi. Z mlado štokljičko Prekmurko sta si bila že dala besedo, da hočeta sezidati gnezdo na cerkveni strehi vasice, kjer sta bila oba ugledala luč sveta. Toda potem ga je zadela nesreča; poškodoval si je eno kreljut tako zelo, da ni smel več misliti na dolgo potovanje. Poslovila sta se z zaročenko, ki mu je bila prisegla večno zvestobo, nato pa odletela z drugim štrkom proti severu. Zdaj pa je sedel tu na figovcu in bil ravno tako malo židane volje, kakor vse druge stvari.

»Lepe reči se mi obetajo, če pojde tako naprej,« je stokal.

»Prav imaš,« odgovori figovec. »Kadar pride dež, bo tukaj v resnici lepo.«

»Ali pride kmalu?« vpraša štrk.

»Je že pred durmi. Prav razločno čutim na sebi. Kar gomazi mi po udih.«

»Kakšen glas je bil to?« vpraša štrk prisluskuje.

»To?« odvrne figovec. »To je le balzamovo drevo, čigar lubje rožlja.«

»Toda čuj... Kaj pa je to? To zveni, kot bi se bil razbil kozarec na kamenitem pragu.«

»To?« reče figovec. »To sta samo dva moja lista, ki sta padla na tla in se razletela v kosce.«

»Kakšna dežela je to!« zakliče štrk in stegne dolgi kljun proti nebu. »Drevesa rožljajo s skorjo in listi se razletavajo kot steklenice med pijanci.«

»O, tukaj je časih prav lepo. V vaši domovini gotovo tudi ni vedno enako lepo.«

»Ni ne. Pozimi tam ni prijazno. Zato pa tudi odpotujejo vsi ptiči boljšega rodu. Samo nekateri ubogi deseti bratje morajo ostati doma. Toda zdaj bo kmalu poletje, in tedaj je gori na severu tako nebeško lepo, da me boli pri srcu, ko se zamislim, da tokrat nisem mogel potovati z drugimi.«

»O Bog! Kako krasna reč mora biti potovanje,« modruje figovec. »Za vse na svetu bi tudi jaz rad letel pod nebom tja v daljavo. Če se usede le kaka ptica v moj vrh, že mi gomazi po koreninah samega koprnenja.«

»Ali naj grem proč?« vpraša štrk.

»Bog obvaruj! Prosil bi namreč, če bi mi hoteli izkazati čast in sezidati svoje gnezdo na meni.«

»To mi žal ni mogoče. Moja nevesta je odletela proti severu. Toda morda najdem varstvo pod vašim listjem, kadar pride dež, če je res tako silen.«

»Grozen je,« odvrne figovec. »Grozansko lep. Nobena stvar ne mrgoli tako kot on. Zato pa tudi takoj odbije moje liste in potem traja pač par dni, preden se prikažejo novi.«

»Ne dalje?«

»I seveda ne. Kadar mine deževje, potem smo urni vsi, to mi lahko verjamete.«

»Potem bo pač bolje, da se preselim v katero izmed mimoz (sramežljivk),« meni štrk.

»Tega bi vam ne svetoval,« se je glasil figovec odgovor. »Mimoze imajo čudno navado, da sklepajo svoje liste; tako ravnajo ponoči, ko dremljejo, pa tudi podnevi, če jih kdo razburi. Pobešajo celo vejice in veje, kot da jih je zadel mrtvoud. Zato pa poseda po njih toliko opic, da je kar odurno.«

»To je pa strašno,« pravi štrk. »Potem bom moral pa odleteti na balzamovec, ki tako silno rožlja.«

»Nerad bi vas izgubil. Zato bi mi bilo zelo ljubo, ko bi si hoteli izbrati prostorček v mojem votlem deblu. A hiteti morate, kajti ploha je tukaj.«

V tem hipu je jelo deževati in lilo je tako močno, da se je štrk skobalil s figovca kot žoga. Ves premočen se je z veliko težavo zatekel v votlino.

»Usmiljeni Bog!« je tožil.

»Pride še hujše,« ga tolaži figovec. »A potem bo tako lepo, da si tega niti v svojih najdrznejših sanjah ne morete predstaviti.«

Deževalo je noč in dan.

Vsaka kotlina in špranja v gorah se je napolnila z vodo in nastali so vele-toki, ki so se bobneč izlivali v Nil. In ta je narasel in prestopil svoje bregove. Vsa pokrajina je bila pod vodo, kolikor daleč je segalo oko. Živali so bežale iz svojih votlin v višje ležeči kopni svet. Po vrhovih dreves so sedele opice in hreščale, da so te bolela ušesa.

»Upam, da si niste pomočili svojih nog?« vpraša figovec štrka.

»O imam vodne čevlje na sebi,« odvrne ta. »Toda voda mi sega v resnici preko mojih pernatih hlač.«

»Zdaj smo kmalu pri koncu,« meni drevo. »Oh... nikar me vendar ne ogledujte, ko sem tako gol. Že čutim, da prihajajo novi listi. Kako mi šumi po žilan!«

In res, dež ni bil več tako silen, polagoma pa je popolnoma ponehal. Voda se je poizgubila polagoma v zemljo, pa samo toliko, da je preostalo še vedno veliko jezero ali močvirje; in vse je raslo tako hitro, da se je loteval našega štrka kar strah.

»Bog nas varuj hudega! Kako to kipi v višavo,« je zaklical, opazujoč grmičje svoje dni tako učenega papirovca (iz njegovega stržena so delali stari Egipčani papir), ki ga je lahko zasledoval s svojimi očmi, kako raste.

»I seveda, pri nas gre vse urno naprej,« pravi figovec. »Pazite le malce na moje liste! Jutri ali poputrišnjem bom najlepše drevo v gozdu. Sicer pa sedite zopet v moj vrh, odkoder imate lepši razgled. Pa tudi nič kaj varno ni za vas tam doli ob zemlji zdaj, ko je deževje pri kraju.«

»Kdo mi kaj more?« zakliče štrk in se ponosno vzravna. »Po vsem svetu mi prizanašajo in me varujejo. Z veseljem sem opazil, da mi skazuje tudi ljudstvo tukaj ob Nilu enako spoštovanje kakor doma na severu, kjer so mnogi prepričani, da jim varujem dom ognja in strele.«

»Pa-a... ljudje! Ti nimajo tukaj pri nas toliko govoriti, kot više proti severu. Odkrito to povem, nihče se ne zmeni zanje. A opozarjam vas na druga bitja, tako n. pr. na velike kače...«

»Oj, kače!« je mleskal z jezikom štrk. »Za te že poskrbim. Ravno mi nenavadno močno kruli po želodcu in od mladih nog sem volk na kačje meso.«

»Hm,« meni figovec. »Ali ste res tako pogumni, da se spustite v boj s kačo? Tukaj pri nas se je živali sploh boje na vso moč. Ali se vam ne zdi, da bo nekoliko prevelika za vas?«

»E kaj, kača je kača,« odvrne štrk. »Le pokažite mi katero, videli boste, kako urno opravim ž njo.«

»S tem bi izkazali naši pokrajini veliko uslugo. Jaz sam pa se zelo veselim trenutka, ko bom gledal, kako hrustate tako junačico.«

»Toda kje pa je katera? Lačen sem od sile in samega govoričenja ne bom nikoli sit. Sicer pa tudi ne vem, kako naj kačo najdem, če se to ne zgodi precej. Vse rastje kipi kvišku, da zemlje že ni več videti.«

»Tako je pač vselej pri nas ob tem letnem času. Kaj je pri vas na severu drugače?«

»Tudi pri nas raste spomladi toda vse lepo zmerno in počasi. Trava na senožeti in ločje in žito, vse zraste do svoje naravne velikosti. Drevje poganja nove brste in mladike z zelenim listjem. Toda tukaj na jugu se vrši vsa rast kakor brez uma.«

»Morebiti imate prav,« meni smokvovec. »Toda v tem letnem času velja geslo: Kali, brsti, rasti brez vseh ozirov! Saj je zemlja tako rajsko rodovitna, vlaga tako obilna, solnce pa žge tako čudno lepo! Kdo bo pa v takih razmerah še mnogo mislil na pamet! — Ali ni pri vas ob najlepšem letnem času ravno tako?«

»Zmerno, moj ljubi figovec, le zmerno!« odvrne štrk. »Mi na severu smo premišljeni ljudje in ne maramo ničesar pokvariti s preveliko vnemo. Vsaka reč ima svoj čas, pa tudi za nas pride čas, ko smo nekoliko bolj poskočni in nebrzdani. A to ne traja dolgo. Potem pridejo na svet otroci in mi skrbimo zanje. Nato pa je treba misliti na zimo, bodisi, da zbiramo in pripravljamo zaloge ali se podamo v brlog k zimskemu spanju ali pa je treba iti na pot proti jugu. Taki smo pri nas, in to je edino pravo. Kakšna zabava pa je to pri vas, ko hoče vsak vso svojo silo naenkrat izbljuvati, ko raste in kriči vse navskrižem, da nimaš več mesta, kamor bi stopil, in da ne slišiš več niti samega sebe.« (Dalje.)

Pogled na zvezdnato nebo.

Ivan Sušnik

(Dalje.)

Stalne zvezde. Izmed vidnih zvezd na nebu opazujemo le štiri planete: Venero, Marsa, Jupitra in Saturna (Merkur je redkokedaj viden), ki svoja mesta med drugimi zvezdami na nebu izpreminjajo. Vse druge zvezde, ki jih vidimo, pa so stalne ali nepremične zvezde, in sicer jih imenujemo tako zaradi tega, ker svoje lege med seboj ne izpreminjajo, temveč tvorijo stalne oblike in skupine, odkar pomni človeški rod. Zato so že v starodavnih časih zvezde spojili v večje ali manjše skupine, ter jim nadeli imena zemeljskih predmetov ali oseb n. pr. oven, škorpion, voznik, dvojčki itd. Sicer pa opazujemo lahko vsak čas, da se vse ozvezdje na nebu prav tako premika na nebu kakor solnce. Večina zvezd vzhaja in zopet zahaja, druge zopet napravljajo na nebu večje ali manjše kroge okrog posebno označene zvezde na severnem nebu — polarnice. To navidezno sukanje je pa le posledica sukanja naše zemlje okrog svoje osi, katere podaljšek je osmerjen ravno proti zvezdi polarnici. Sicer tudi te zvezde v resnici niso nepremične, tudi one se premikajo z našim solncem vred po svetovnem prostoru, toda vsled silne razdalje se more tako premikanje dognati le po dolgih dobah in s pomočjo astronomičnega orodja, s prostim očesom se te spremembe ne dajo opazovati.

Prvi pogled na nebo nam kaže, da so zvezde različne v svetlobi. Nekatero so jako svetle, druge manj, veliko jih je prostemu očesu komaj vidnih in če obrnemo navaden daljnogled proti nebu, bomo ž njim opazili še veliko zvezdic na prostorih, kjer prosto oko nobene ne vidi.

Zvezdoznanci razdeljujejo zvezde po njihovi navidezni velikosti ali svetlobi v vrste, in sicer prištevajo najbolj svetle zvezde v 1. vrsto, manj svetle v 2., 3. vrsto itd. Do 6. vrste so zvezde vidne še s prostim očesom, manjše pa le z daljnogledom. Čim večji in močnejši je daljnogled, tem več zvezd pokaže. Še več zvezd kakor daljnogled nam pa kaže fotografična slika. Vendar pa tudi to ne velja za vse prostore na nebu. So pasovi na nebu, kjer so zvezde tako na gosto posejane, da je vsako štetje skoraj izključeno, zlasti po takozvani »rimski cesti«. Drugod zopet so pa zvezde zelo redko nasejane in tudi najboljši daljnogledi ne kažejo novih zvezd. Zvezde torej niso po vsem nebu enakomerno razdeljene, temveč so po nekaterih mestih zelo na gosto nakopičene, dočim so drugod zelo redke.

Glede števila zvezd so med ljudmi zelo nejasni pojmi. Sploh so razširjeni nazori, da je zvezd nešteta množica in da teh milijonov nikdo pre-

šteti in preceniti ne more. Z ozirom na vse tudi najmanjše zvezdice bi bilo to naziranje upravičeno, toda dejstvo je, da je zvezd, vidnih s prostim očesom, naravnost neverjetno nizko število. Svetlih zvezd prve vrste štejemo pri nas približno 15, druge vrste okoli 40, tretje do 150, četrte vrste 320, pete vrste 1000 in šeste še vidne vrste okoli 4400. Za navadno pristo oko torej okoli 5000 vidnih zvezd. Ker se pa vse zvezde nanekrat na nebu ne vidijo, smemo ceniti število zvezd, katere zamore normalno oko videti na nebu, na 3300 in le izredno bistro oko bi jih morda še za tisoč več ugledalo. Z daljnogledom pa to število naglo raste. Tri nastopne vrste, sedma, osma in deveta povzdignejo to število že na 310.000. Z najmočnejšim daljnogledom se ugledajo zvezde do 16. vrste in štetje teh bi nas peljalo visoko v milijone. Še več jih je zaznati s pomočjo fotografije. V nekaterih mestih »rimske ceste« so tako gosto nasejane, da je štetje skoro izključeno. (Dalje).

Rak.

Med. V. Kocijančič.

»Raka ima«, se je razneslo po vasi, ko je odšel kak starejši mož ali žena v bolnico po zdravje. Dotični je po mnenju priprostih ljudi končal z življenjem, tako mogočen in obenem grozen vtis dobimo, če slišimo govoriti o raku. Nekaj odvratnega je v tej bolezni, v njeni razjedajoči sili. Veliko bolnikov je obsojenih, da trpe, dokler jim bolezen ne izsreba zadnje kapljice življenja.

Kaj je rak? Bolezen, zla novotvorba, nevzdržna, nenormalna rast sloja, ki pokriva našo zunanjo in notranjo telesno površino (epitel). Pravega, prvega vzroka te zanimive bolezni, tega protinaravnega, bohotnega razraščanja epitela, zdravniki še ne poznajo, kljub silnemu prizadevanju in neštetim poizkusom na živalih. Iz prostemu očesu nevidnega začetka se širi tako, da s svojim rastejem uničuje in razjeda zdravo tkivo organa, kjer je začel svoje življenje. Nič ga ne ustavi. Rije in vije se predvsem v rahlem tkivu, ima manj odpora. Skoro vsak organ lahko dobi tega neprijetnega gosta — koža, jetra, požiralnik, maternica, želodec itd.

Ko preraste en organ, se zaje v okolico in tam uničuje. Motnje, težkoče, bolečine se predvsem ravna po organu, ki je obolel, ali pa, kako se je rak razširil na druge za telo važnejše organe.

Še dve slabi lastnosti ima rak! Velikokrat se odtrgajo majhni drobci, posamezne celice od prvotnega raka in potujejo po telesu po gotovem redu in zasejejo raka še v drugih organih. To je važno radi zdravljenja. Rak poleg že naštetih neugodnih lastnosti še izloča strupene sokove, ki kvarijo in slabe organizem. Na raku obolevajo starejši ljudje največ med 50 in 60 letom. Pri mlajših je redek.

Na raku se dogajajo navadno velike izpremembe. Starejši deli v sredini razpadejo, gnijejo, delajo se rane, velike, globoke, kakor je pač organ in razmere. Na okrog pa raste novo tkivo, ki bo pozneje ravnotako zapadlo poginu in razpadu vsled različnih vzrokov.

Je rak ozdravljiv? Je! Toda le takrat, če pride o pravem času pod kirurgov nož. »Zlo zatri v kali!« Če je rak toliko napredoval, da je zasegel organ in prešel na okolico, potem ga je nemogoče radikalno izrezati vsega. Še tem bolj, če je, ko je bolnik čakal in čakal, dobil potomstvo, sinove in hčere, to je, da se je rak razsejal po telesu. Zdravnik

more samo še lajšati bolečine in delno pomagati, a raka ne more odpraviti. Bolnik večno trpi, dokler mu izjedajoča bolezen ne preje zadnje niti.

Nam mladim se raka še ni treba bati. Saj je mnogo drugih bolezni, ki tudi našemu mlademu življenju ne prizanašajo. Z razumno, ne napeto, tesnobno, um morečo previdnostjo moramo vedno skrbeti za svoje zdravje, kar je tudi želja našega Stvarnika.

Iz kraja v kraj.

Ruše.

V spomin † Jožetu Miklavcu. Orlovski odsek v Rušah je zadel v letošnji zimi težek udarec. Utrnila se je namreč svetla zvezda nadebudnega mladeniškega življenja: brat Jože Miklavc je legel 12. januarja 1925 ob pol 8 zvečer k večnemu počitku. Isto pot jih je šlo že mnogo. A zakaj se Tebe, dragi brat, na tem mestu spominjamo? Zato, ker si v kratkem teku kot Orel zaslužil, da se vtisne vsem Tvojim bratom v duše spomin na Te. Rojen 9. februarja 1907 si se že kot otrok odlikoval med svojimi vrstniki in kazal, da stremiš navzgor k idealom. Znanja



željna Tvoja duša se je razširila, ko si vstopil med prvimi v naš odsek. Zbujal si fante in jih bodril. Stal si med njimi jak in možat. Bal se nisi ne truda, ne znoja, plašil se nisi pokazati svojega trdnega prepričanja. Hitel si, kakor da si čutil, da se mudi. Sam nisi menda mislil, čemu so Tvoje oči tako gorele in se upirale navzgor? Bil sem pri Tebi ob Tvojih zadnjih trenutkih. Rekel si: »Koliko je že ura? Jaz grem domov.« Da, šel si domov! a ne pozabi nas, ki ne pozabimo na Te. Saj sledil si idealom, zbujal mnogo nad, zato ostaneš večno mlad. Lahka Ti zemlja! Snivaj v miru! To Ti je želela množica pogrebcev, to Ti želim tudi jaz, Tvoj — Janko.

Sv. Rupert v Slov. goricah.

V »Mladosti« se malo sliši o nas. Danes se po dolgem času zopet oglašamo. — 6. julija smo napravili izlet v Gornjo Voličino, kamor nas je povabil g. župan Franc Vogrin. Ob zvokih lepe godbe smo javno nastopili s telovadbo. Gledat nas je prišlo mnogo ljudi, takih, ki se ne ogrevajo za našo or-

ganizacijo. — 19. julija je bil za nas zopet vesel dan. Imeli smo telovadno prireditev v sosedni župniji pri Sv. Bolfenku. Bolfenčani sami so nas povabili, češ, naj se tudi njim pokažemo z javnim orlovskim nastopom. Vrla lenarška godba, ki nas je spremljala, je spravila vse Bolfenčane pokonci. Med telovadbo so nastopili naši Orli in Orlice tudi s kratkimi govori in deklamacijami. Načelnik Orla je prav živahno deklamiral »Orlovsko himno«. Alojzija Cafova pa »Devico Orleansko«. Franja Vračko od St. Petra pri Mariboru je navdušeno govorila: »Katero dekle sme biti Orlica?« Domači g. kaplan Ferd. Pohrašky pa je v daljšem govoru pojašnjeval »cilje orlovske organizacije«; naglašal je, da je orlovska organizacija »visoka šola slovenske mladine«. Nastop ruperških Orlov in Orlic je Bolfenčanom zelo dopadel. V mladini je nastalo veliko navdušenje in vsi se hočejo včlaniti v organizacijo. Dal Bog, da bi navdušenje kmalu rodilo tudi sadove, da bi tudi pri sv. Bolfenku ustanovili orlovski odsek. — Bog živi! — Martin Voglar, načelnik.

Pozdrav iz Kumanovega.

Slovenski vojaki iz Macedonije, posebno iz Kumanovega, pošiljajo vsem slovenskim Orlom najlepše pozdrave: Slavko Špital, Franc Zidar, Alojzij Turk, Ivan Vodovnik in drugi. — Bog živi!

Mežiška dolina.

Res ni lepo od nas, da nič ne sporočamo g. uredniku o našem življenju in se zganemo šele tedaj, ko nas on podreogne. (Da, da! Da bi vsi odseki to spoznali! Op. ur.) Sicer sem se že dostikrat pripravljaj, da napišem dopis za »Mladost«, a vselej sem izgubil pogum, češ, saj itak nimaš bogve kaj povedati; naj pišejo bratje iz tistih krajev, kjer žive v boljših razmerah, kjer lahko poročajo o živahnem delovanju in sijajnih prireditvah. — Kajti tukaj v Mežiški dolini naš položaj ni nič kaj »sijajen«. V vsej dolini so samo trije odseki in še ti tako maloštevilni, da bi lahko vse tri skupaj zmetal, pa bi komaj dobil pošten odsek. — Seveda, takega stanja nismo ravno veseli. In če nam ta naša bornost včasih preveč sili pred oči, se prav možato

potrkamo na prsa in se tolažimo: »Pa mi, kar nas je, le krepko držimo!« — Čeravno sta dva odseka že precej stara (v Črni je bil ustanovljen že pred vojno), je bila letošnja okrožna prireditev 12. julija na Prevaljah prvi javni nastop v Mežiški dolini. Članov je bilo le majhno število, drugače pa je bila prireditev dobro organizirana in tudi dobro izpeljana, tako da je zadovoljila članstvo, kakor občinstvo, za kar gre v prvi vrsti zahvala g. župniku Rieplu, ki je vodil pripravljeno delo. Zjutraj je na kolodvoru pozdravil došle goste in člane domači g. kaplan Rehar in opozoril na pomen prireditve na zgodovinskih tleh Korotana. Ob 10 je bila pridiga, katero je imel g. dr. Jeraj iz Maribora, in sv. maša, med katero je v splošno zadovoljstvo prepeval moški zbor. Po maši pa je bil ob zvokih godbe in med veselim petjem obhod po Prevaljah. — Popoldan po večernicah je bil telovadni nastop. Med telovadbo je domači g. župnik pozdravil vse navzoče, razložil pomen in važnost kat. mlad. organizacije. Za njim je nastopil br. Čampa, ki je v vznesenih besedah navdušil navzoče za orlovske ideale in poudarjal tudi orlovske delo v narodnem oziru. Telovadne točke so

se, izvzemši med govorom, vrstile druga za drugo brez kakšnega odmora. Največ zanimanja je pač bilo za lahko atletiko in orodje. Največ pohvale pa so želi naši malčki pri prostih vajah, katere so res strumno in enotno izvajali. Ker smo s telovadbo začeli že ob 2 popoldne, je bil spored prehitro izčrpan, kar ni ugodno vplivalo. Občinstvo se kar ni moglo še ločiti od telovadišča in je želelo še mnogo videti. To praznoto smo skušali nekoliko zamašiti s petjem. — Občinstva je bilo razmeroma mnogo. Iz Črne in Mežice je bil udeležencem na razpolago brezplačen rudniški vlak, katerega so tudi do zadnjega zasedli. Posetili so nas tudi bratje iz Maribora s svojo krasno zastavo, kar je slovesnost precej povzdignilo. — Veseli obrazi so pričali, da nobenemu ni bilo žal ne truda, ki ga zahteva priprava take prireditve, ne stroškov radi udeležbe. Ves dan je potekel v navdušenem razpoloženju, poživilo se je in ukrepilo medsebojno prijateljstvo, da smo se zvečer težko ločili drug od drugega in vsak z željo v srcu, da doživi še mnogo takih dni. — Prevalječan. (Hvala za dopis! Prosimo še za poročilo iz Prevalj. — Op. ur.)

To in ono.

Vzgojni drobiž.

Nek vzgojitelj nam piše: »Često opažam, da se slovenski fantje, ki so služili pri vojakih na Hrvaškem, v Srbiji ali v Macedoniji, vračajo domov z neko govorico, ki je vse drugo, kakor slovenščina. Naučili so se nekega čudnega jezika ne iz ukaželjnosti, temveč iz neke samopašnosti in brezumne batarije. In čisto se dogaja, da ti fantje, prišedši domov ali na dopust, n o č e j o z n a t i tega, kar jih je naučila mati, nočejo znati slovenščine, temveč meljejo neko mešanico, ki naj bo »jugoslovanščina«. Bahajo se pred domačimi posebno z grdimi kletvinami, ki jih izgovarjajo čisto vpricho mladine, ki se močno s tem pohujšuje.« — Nimamo nič proti temu, da se fant pri vojakih nauči jezika naših južnih bratov. A proti temu smo, da bi kdo s spakarijo, ki ni srbohrvaščina, zaničeval naš slovenski jezik. Slovenski fant, ki si prišel od vojakov, govori slovensko! Pustimo pavovo perje!

Sv. Pavel je dejal: »Meni pa je malo mar, kako sodite o meni vi ali sploh kak človek; kateri me sodi, je Gospod!« in sv. Avguštin soglaša z njim: »Sodi Avguštin kakor hočeš, samo da me moja vest ne sodi pred Bogom!«

Dokler živimo na zemlji, smo dolžniki svojih staršev. Zakaj nikdar jim ne moremo

vseh velikih dobrot, ki smo jih prejeli od njih, popolnoma poplačati. (Sv. Lavrencij Justinijan.)

Urednikov radio.

Brat Janez, Mokronog. Tole nam je pisal fant z Gorenjskega: »Povejte bratu Janezu, da se mu iskreno zahvaljujem za njegov krasni uvodni članek »Vitezi«. Mora biti za res plemenita duša, da more napisati kaj tako lepega.« — Brat Janez, ali slišiš! Zato kmalu zopet pošlji »kaj tako lepega!«

Serajnikov Mirko (A. P.) — H. Vi se torej pritožujete, ker sem Vaše drugo »zanimivo pismo« zopet dobesedno natisnil v radiu. Jaz pa vem, da se nisem pregrešil. »Uredniška molčečnost« že ve, kaj je prav. Glede Vašega oprostčenja zaradi tistega »tikanja« Vam pa rečem, da nimate vzroka za to prositi. Samo da se razumemo! — Zdaj pa glede Vaših prispevkov, o katerih pišete: »Pravite, naj se še kaj oglasim. Dobro, tu Vam pošiljam toliko, da se Vam bo gotovo uprlo. Zdi se mi, da bo vse skupaj zadela ista usoda, kakor tistega A. O. v zadnji »Mladosti«. Prosim pa, imejte v radiu usmiljenje z menoj!« Usodo za Vašo »deklamacijo v slovo bratom-vojaškim novincem« ste si dodeložili sami, ko mi kar naročate, naj objavim o pesmi v listu samo oceno, kos papirja z deklamacijo pa naj vržem v koš. Povem Vam, da se je pravkar, ko to pišem, Vaša

želja izpolnila; papir je romal v koš. Ocena je pa ta: Za pesnikovanje (= pesmi kovati!) nimate talenta, čeprav ste morda kdaj mislili, da ga imate. Mnogo bolje Vam teče proza (saj mi Vaša »proza« dela toliko preglavie!). Zato bom tudi Vašo črtico »Ponesrečeni sport« pri priliki objavil, dasi ni bogve kaj. — Vaše iz »Miklove Zale« izposojeno ime mi pa prav ugaja. Le pridržite si ga, da bom vedel odgovoriti na pravi naslov, kadar me zopet podrezate. Kmalu zopet! Radia pa se nikar ne bojte! Bog živi!

A. K. Konjice. Vašo »deklamacijo ob priliki blagoslovitve društvenega doma« sem že mislil zavreči, pa sem opazil, da Vam še nisem odgovoril. Zato bom oboje storil danes. Povem Vam pa isto, kar sem povedal nekemu A. O. v zadnji »Mladosti«. Na str. 143 zgoraj je natisnjeno, kar preberite, da ne bo treba vnovič pisati. Deklamacijo pa napišite v društveno kroniko, da se ne izgubi. Za »Mladost« je namreč poleg vsega drugega tudi trikrat predolga.

M. T. Stopiče. Vaš govor »Kako kaže društvo Orel svojo ljubezen do domovine« je prav lep, a žal prekratek. Če bi namreč obsegal vse, kar spada pod njegov naslov, bi utegnil biti ravno prav dolg in bi ga z veseljem dal na čelo eni prihodnjih številčk. Ker tega nima, sem ga moral odložiti. Sicer se pa spisi ne merijo na centimetre, glavno je, da so dobri.

L. E., mornar, Tivat. Vi prosite v svojem dopisu, naj se »priporoči našim kmetskim fantom, da bi se tudi poletni kar največ udeleževali sestankov in telovadbe«. Drugega v dopisu ne poveste, zato je drugo odveč objavljati. Pišite še kaj o svojem vojaškem življenju!

A. Hromski, Boh. Bistrica. Vašega spisa »Dvojaz (!) v disharmoniji« sem bil prav iz srca vesel, pa le dotlej, dokler ga nisem prebral do konca. Strašno ste namreč »modern«. Pa ne v tem zmislu, kakor da Vas ni mogoče razumeti. Ne! Dobro Vas raz-

umem in tisto, čemur ste dali duška v dvo-govoru, ki izraža dvoboj »duhovnega in fizičnega elementa« v Vas. »Moderni ste le v načinu izražanja. Kaj takega pa za naš list ni, dasi ima Vaš spis globok vzgojen namen. Če bi vsaj ne bilo tistih »deklet, tako prisrčnih in nedolžnonaivnih« in toliko tistih »sentimentalno mladostnih sanj«! — Talent pa imate! Zato Vas prosim, lepo prosim, da mi kaj drugega napišete in pošljete. Morda kako črtico? Na svidenje torej!

Nekdo je pisal: »Včasih čitam: akvarel, perorisba, lesorez, bakropis, freska. Ker ne razumem popolnoma, kakšne so te slike, prosim, da jih razložite. Dalje: Kakšno službo opravlja vojaški ataše?« Odgovor: Akvarelne slike so tiste, ki smo jih delali očinci v ljudski šoli. Z vodo (= aqua) omočenim čopičem smo prenašali barve raz majhnih okroglih »farbic« na papir. — Perorisbe so tiste, ki so izdelane s peresom, bodisi s pomočjo tuša ali tinte. — Lesorez je odtis slike, ki je izdolbena iz lesa. Iz izgajene lesene (navadno bukove) plošče se napravi relief, t. j. v ploščo se vreže slika tako, da izstopijo tisti deli, ki imajo biti odtisnjeni na papirju, črni ali kakoršna je pač barva. Pri bakrorezu je pa narobe. Slika je v bakreno ploščo vdolbena. Pri odtisu izstopijo beli deli, t. j. tisti, ki sliko predstavljajo. Seveda se obojen način lahko rabi pri lesu kakor pri bakru. — Freske so tiste slike, ki so delane na svežo (= fresko) malto. Imenujemo jih tudi »slike na presno«. So zelo trpežne. — Poznamo tudi še pastelne in oljnate slike. Prve so izdelane z barvastimi kredami ali črtali, druge pa z oljnatimi barvami (navadno na platno). — Ataše (attaché) je francoska beseda in pomeni pobočnika ali nameščenca. Vojaški atašeji so navadno višji častniki pri državnih poslaništvih, kjer zastopajo vojaške zadeve svoje države. — **O p o m b a:** Uredništvo je radevolje na razpolago za vsako vprašanje. Kadar česa ne veste, kar pišite! Bog živi!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani

ima v zalogi sledeče knjige orlovske knjižnice:

Zvezek 9.: Tajnik (Odsekovno poslovanje)	Din 12.—
„ 11.: Fr. Zabret: Orlovstvo	„ 19.—
„ 12.: M. Jeglič: Naraščajske ure	„ 25.—
„ 13.: Br. Nardžič: Nagovori pri naraščaju	„ 20.—

Po znižani ceni:

5. katoliški shod v Ljubljani l. 1923	Din 55.—
Dr. J. Ev. Krek: Izbrani spisi. Socializem	„ 72.—
Slike gosp. knezoškofa dr. Jegliča	„ 90.—
Sveto pismo novega zakona. Prvi del: Evangeliji in apostolska dela. V platno vezano z navadno obrezo	„ 43.—
V pegamoid vezano z zlato obrezo	„ 54.—
V polusnje vezano z zlato obrezo	„ 76.—

Za šalo in zares.

Za smeh.

Pošten: »Čujte, natakar, nimam denarja, ostanem dolžan; da boste pa videli, da sem pošten, mi, prosim, posodite deset dinarjev.«

Nedelja. Katehet: »Zakaj praznujemo kristjani nedeljo in ne soboto?« — **Tinček:** »Zato, ker se moramo v soboto oče-diti.«

Pozabila je. Mala Jerica je prišla od pogreba stare matere in iztika po njeni omari. Naenkrat zavpije: »Na, zdaj je pa očala pozabila!«

Uganke naših Orlov.

*Urednik: Peter Butkovič-Domen,
Zgonik, p. Prosek (Italija).*

1. Številnica.

(Jože Bahor, Hrast.)

631, 632, 633,
634, 635, 636,
637, 638, 639,

Postavi ta števila tako, da bodo dala po tri skupaj v stranicah, prekotnicah in v križu letnico početka orlovstva v Sloveniji.

2. Paznica.

(Mirosljub, Kočevje.)

Kozarec, vodnjak, gnjat, opekarna, pregreha, maša, vodica, spanje, kislina, predalnik, kafa, božjast, ključavničar, ptičnica.

Po dve zaporedni črki iz teh besed dajo naslov slovenske povesti in povedo, kdo jo je spisal.

3. Posetnica.

(Boris Rihteršič, Celje.)

MISTER

DARKO ZOIS

o=j

Kaj je bil nekdanj ta mož?

4. Muhe.

(Domen, Zgonik.)



Rešitev ugank je poslati v zaprtem pismu do 1. oktobra na uredništvo »Mladosti«, Ljubljana, Ljudski dom. Izžreban rešilec vseh ugank dobi novo telovadno majico.

Rešitev ugank v 8. številki.

1. Besedna uganaka: Milko Jeglič: Naraščajske ure. — 2. Vraza: Spanje — sanje. — telegrafija. — 5. Lira: Stanko Premrl (praznik). — 3. Besedna uganaka (premikalnica): Radiovilno: Premrl).

Vse uganke so prav rešili: Franc Modrinjak, Maribor; Ljudevit Domanjko, Žihlava; Peter Gaspari*, Št. Vid nad Ljubljano; Jože Bahor, Hrast in Ivan Dolinar, Lučine.

Izžrebana sta bila: Jože Bahor, Hrast pri Vinici in Ivan Dolinar, Lučine nad Škofjo Loko.

* Preberite opombo v radiu v letošnji majski številki na str. 93 spodaj! — Op. ur.

Vsebinska 9. številka. Prosveti in omiki: J. J.: Čemu na kmetih telovadba! — Dr. I. Pregelj: Lilija mogota. IX. Slovenske legende iz l. 1925. — Škender: Moj sklep. — Dr. G. Rožman: Dom tudi za Orle. — Otokar J.: Ali res ni zapazila? — Škender: Pesem o molitvi. — Otokar J.: Flegmatični temperament. — F. Pengov: Pod tropičnim solncem. — I. Sušnik: Pogled na zvezdnato nebo. — V. Kocijančič: Rak. — Iz kraja v kraj. — To in ono: Vzgojni drobiž. — Urednikov radio. — Za šalo in zares. — Sliki: Orlovska družina pri Sv. Heleni. — † Jože Miklavc.

Za Jugosl. tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. — Izdaj. in urednik J. Jagodič v Ljubljani.

Pletilni stroji

Veliko kup-
cev obžaluje
neprevidni

nakup pletilnih strojev od nezanesljivih oseb ali tvrdk. Ako hočete imeti res zanesljiv in najmodernejši stroj, in če treba tudi pouk, se obrnite na samozastopstvo

Fran Kos v LJUBLJANI, Židovska ulica 5
ki nudi le prvovrstne pletilne stroje obče priznanih najboljših in najstarejših tovarn, z jamstvom za stroj in vsakršno popravilo po najnižjih tovarniških cenah.

Lične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklamni šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Koptarjeva ulica 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereotipija - Knjigo- in umetniški tisk

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del ter za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Naša domača Kolinska cikorija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Salda-konti, štrance,
blagajniške knjige,
= amerik, žurnale =
odjemalne knjižice

itd. — nudi p. n. trgovinam po izredno ugodnih cenah

knjigoveznica K.T.D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

Stavbno podjetje IVAN OGRIN

LJUBLJANA, Gruberjevo nabrežje št. 8

(telefon 426)

se priporoča za vsa stavbna dela ter nudi po zelo nizkih cenah vseh vrst

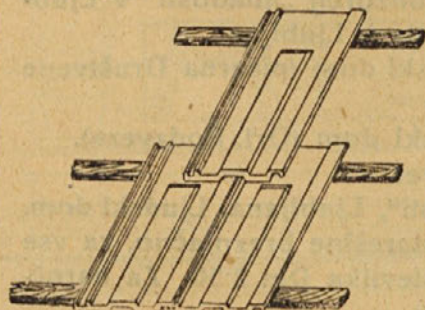
♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ **opeko** ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

(strešno, zarezano in navadno opeko, bobrovec, žlebnike, opeko za tlak) in cementne cevi.

Lastna opekarna na Črnučah.

Zaloga tudi v Ljubljani.

Najcenejše strešno kritje!



Združene opekarne d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva c. 13
(prej Vidic - Knez, tovarne na Viču in Brdu)

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše, preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

== **zidno opeko** ==

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba.

Orel, naročaj vse društvene in odsekovne potrebščine pri lastni zadrugi! Ne podpiraj nasprotnikov! Zato kupuj le pri Društveni nabavni zadrugi! Svoji k svojim!

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

Je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila. —

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko:



„Jelen“



Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga

v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj,
telovadne obleke, telov. čevlje,
poslovne tiskovine in
knjige za odseke.**

Tiskovine za ČEBELICO. Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev.

Sprejema vloge v **Centralno Čebelico** in jih obrestuje po 6%.



Kupujte pri lastnem podjetju!

MLADOST

glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu. — Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana. — List izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge).

Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza).

Odgovorni urednik: Franc Zabret.

Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom.

Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno; posamezna številka Din 2.50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.